

wij ook willen vergeten, wat Lodewijk XIV en Napoleon, wat Englands machtshonger ons aangedaan heeft, dan blijft toch dit ééne feit in onze herinnering leven, dat Duitschland ons nooit op ernstige wijze bemoeilijkt, ons nooit door oorlog gekrenkt heeft, maar omgekeerd zelfs eenmaal het voor het Huis van Oranje met de wapenen opnam, en door Blücher, met Wellington's hulp, bij Waterloo ons van Napoleon verlost. Onze vaderlandsche geschiedenis bevat een bundel bladzijden, waarop Frankrijks en Englands oorlogen tegen de Republiek der zeven provinciën zwart op wit voor ons liggen, en het mag niet verheeld worden, dat onze verhouding tot Duitschland ons nooit zulke jammeren heeft opgeleverd.

Zoo vinden wij zoowel bij onze westelijke als bij onze oostelijke naburen dingen, die ons aantrekken, maar ook dingen, die ons scheiden; de grondtoon voor de positie die wij innemen, wordt nog altijd bepaald door het ras, waartoe wij behooren. Wij, Hollanders, zijn niet van Romaanschen, maar van Germaanschen stam, en blijven in den Germaanschen stam altijd een West-europeesche variatie.

Als wij al het voorgaande in 't kort samenvatten, kunnen wij zeggen, dat wij tegenover de Romanen staan als Germanen, tegenover de Hoogduitschen als Nederduitschen, en wel als het eenige tot volkomen politieke ontwikkeling geraakte Nederduitsehe volk, tot West-Europa behoorend, meer de zee dan het land toegewend.

Is zoo en niet anders onze genealogische, geografische en historische positie, dan staan wij nu voor de tweede en meer actueele vraag: Welke afloop van den tegenwoordigen oorlog voor Holland het meest te vreezen ware. En dan is de eerste waarschuwing, waarmede men tot ons komt, deze: dat wij ons toch in acht moeten nemen voor het Pangermanisme, dat — zooals men beweert — ook